

■ Myrthe Weijschedé

Leergierigheid: een mindset?

Direct, indirect, bewust of onbewust: allemaal zijn we in zekere mate bezig met leren en ontwikkelen. Toch is niet iedereen even leergierig. Hoe stimuleren we leergierigheid dan? Juist daar waar het leerverlangan groot is, op Zomerfestival de Zandbak, gingen we op zoek naar antwoorden op deze vraag. Deze inzichten, gecombineerd met onderzoek over een lerende mindset, resulteren in een aantal tips om leergierigheid aan te wakkeren.

Stimuleren, aanwakkeren en prikkelen

Op het festival vroegen we een aantal bezoekers het hemd van het lijf. Al snel wordt de conclusie getrokken dat het stimuleren van leergierigheid moet plaatsvinden in een context waarin verlangen of pijn wordt aangesproken. Vooral een combinatie hiervan lijkt een voorwaarde om de wil naar leren aan te wakkeren. Henriëtte van Winden, trainer en begeleider, benadrukt daarbij het belang van verbinding. "Het is een kunst om met een (doel)groep als geheel te werken en tegelijkertijd aandacht voor het individu te hebben. Verbind het leren daarom altijd met de drijfveren van een individu." Ook de praktische vertaling naar de werkcontext blijkt belangrijk. "Men moet ervaren dat ze er ook echt iets mee kunnen en dat het bijdraagt aan het dagelijkse handelen," aldus Astrid Strabbing, werkzaam binnen de zorgtechnologie. Andere veel toegepaste methodes: het stellen van rake vragen en inspelen op verschillende leervoorkeuren. Een reeks positieve ervaringen, bijvoorbeeld door het behalen van meerdere kleine, haalbare doelen lijkt ook een positieve

trigger. Het bevredigende gevoel van nét een stap extra zetten om een doel te behalen, smaakt naar meer.

Ook ons brein heeft grote invloed op de mate waarin we open staan om te leren, stelt trainer Phyleen Mattaar. "Om te leren moeten we sterke en uitgebreide neurale netwerken aanleggen." Ze licht toe dat er allerlei primitieve reacties, emoties en overtuigingen zijn die ons verlangen naar leren in de weg kunnen staan. "De context waarin leren plaatsvindt en ook de veiligheid die we daarin ervaren is van grote invloed op de mate waarin we in staat zijn om te leren."

Leergierigheid als mindset

Dat we niet allemaal van dezelfde school zijn als het gaat om leergierigheid blijkt ook uit onderzoek. Zo stelt Carol Dweck dat mensen op verschillende manieren tegen leren aankijken, vanuit een fixed mindset en growth mindset (1999, 2007). Mensen met een growth mindset geloven dat eigenschappen als intelligentie, persoonlijkheid of competenties te ontwikkelen zijn. Daartegenover staan individuen met een fixed mindset, die geloven dat deze eigenschappen aangeboren en onveranderlijk zijn.

Op basis van dit onderzoek zou je kunnen stellen dat het verlangen naar leren wordt belemmerd bij mensen met een fixed mindset. Dweck stelt (2010) dat ieder individu een mix heeft van beide type mindsets. Het is daarom een illusie om de fixed mindset te kunnen uitbannen. Belangrijker is, zo stelt Dweck, om zorgvuldig te onderzoeken wat onze mindset triggers zijn, zodat we leren op welke

manier we de growth mindset meer kunnen aanspreken. Dweck geeft hiervoor een aantal tips (2010):

- *Zet niet het uiteindelijke succes, maar de uitdaging centraal*
Integreer een uitdaging in de leersituatie, zodat de oplossing nooit vanzelfsprekend is. Op die manier zet je het proces om tot de oplossing te komen centraal, in plaats van de oplossing zelf.
- *Aandacht voor vooruitgang*
Stimuleer het gevoel dat inspanning leidt tot vooruitgang en beheersing. Door aandacht te geven aan wat een individu eerst niet kon en nu wel, ontstaat een gevoel van verbetering. Deze verbetering is vaak een stimulans voor nog meer vooruitgang.
- *Beoordeel groei*
Maak van een competentie of kwaliteit die nog niet in huis is een leerdoel en geef iemand tijd om hieraan te werken. Beoordeel vervolgens ook het groeiproces, in plaats van slechts de prestatie.

Hoe dit zich vertaalt naar Zomerfestival de Zandbak?

Daar zit het wel goed met de leergierigheid en growth mindset! En dat geldt niet alleen voor de bezoekers. De wil om steeds weer nieuwe dingen te kunnen, weten en leren is groot, blijkt uit een gesprek met Marjan Engelen, partner van het festival. "Iets totaal anders doen dan anders, om weer geprikkeld en geïnspireerd te raken. Juist vanuit een andere dan de bekende invalshoek." Ze heeft nu alweer inspiratie voor de festivalorganisatie van volgend jaar: "vaak ligt er zoveel informatie en kennis voor je voeten, maar je moet het wel oprapen en er iets mee doen." En wat doet de festivalorganisatie om de leergierigheid van deelnemers aan te sporen? "Dat zit 'm deels in het aanbod," stelt Marjan. "We bieden workshops waar ervaren centraal staat en waar mensen worden uitgedaagd om uit hun

comfortzone te stappen. Anderzijds besteden we veel aandacht aan ogenschijnlijke details: we heten mensen persoonlijk welkom, nodigen hen uit om workshops te volgen die aanvankelijk niet op het verlanglijstje stonden, creëren een sfeer waarbij je makkelijk nieuwe contacten legt en waar je verrast wordt door bijzondere activiteiten." En dat lijkt goed gelukt! In een review lezen ze terug: "ik vond inspiratie, authenticiteit en werd maximaal geprikkeld."

Zomerfestival de Zandbak

Vanuit het geloof dat leren vroeger spelenderwijs in de zandbak ontstond is dit festival in het leven geroepen. Oprichtsters Sanny van Essen en Ghita Hulster stellen dat 'spelen' bij volwassenen vaak niet meer in het repertoire of de strategie zit. Spelen is iets wat we hebben afgeleerd, terwijl dit soms juist effectief is en, niet geheel onbelangrijk, ook plezier oplevert. Het festival staat in het teken van leren, ontmoeten en delen. Het tweedaagse evenement kenmerkt zich door een programma met meer dan 25 workshops per dag met als resultaat verse inspiratie. Ook in 2018 wordt het festival weer georganiseerd. Meer informatie: www.beleefdezandbak.nl.

Met dank aan Marjan Engelen, zelfstandig communicatieadviseur en medeorganisator van Beleef de Zandbak.

Referenties:

- Dweck, C. S. (1999). *Self-theories: Their role in motivation, personality, and development*. Philadelphia: Psychology Press.
- Dweck, C. S. (2007). The perils and promises of praise. *Educational Leadership*, 65(2), 34–39.